

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

XXVI. Nonnulla faciunt pro causa Origenis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

A dicendus est, cum ad homines verba faciens, presentes quoque Angelos est allocutus. Id innuit Origenes Homil. 23. in Luc. *Docet igitur Salvator noster, & Spiritus sanctus qui locutus est in Prophetis, non solum homines, sed etiam Angelos, & Virtutes invisibiles: & deinde: Venit enim non Iohannes & Propheta tantum, sed etiam ipse Salvator, & hominibus, & Angelis, & Virtutibus ceteris salutare penitentiam predicare, ut in nomine Iesu omne genu flectatur, caelestium, & terrestrium, & inferorum.* Angelos quippe peccatis obnoxios esse censuit, ut dicemus infra. Nec Christum duntaxat, sed & Prophetas, & Apostolos, quotiescumque ad homines orationem de divinis rebus habuerunt, ad Angelos quoque habuisse eadem Homilia declaravit. Ita autem & Angelis, & Subterraneis, & hominibus Christum apparuisse putavit, ut unicae suae mortis in corpore humano toleratae beneficium iis applicaret, non ut assumtis

B illorum formis novas mortes sustineret. Quod autem alicubi sentire videtur, Christum non pro rebus modo ratione praeditis obijisse mortem, sed pro creatis etiam quibuscumque, facile explicabimus, si meminerimus refragari id doctrinae ipsius contextui & sequela: nam rationis capacia omnia perpetuum habere libertatis usum opinatus est; quae libera autem, ea peccatis obnoxia; quae peccati rea, ea purgatione egere; purgationem vero conferre solum Christi mortem potuisse. At res rationis expertes libertate carere, ac proinde non peccare censuit, nec indigere purgatione, proptereaque mortis Christi fructum neutiquam percipere. Per *hanc* igitur, ratione praedita Dei opificia significasse ipsum dicendum est,posito genere pro specie.

XXV. Patet itaque ex prioro hoc figmento, quo perpetuum libertatis usum rebus om-

C nibus ratione praeditis adscripsit, eo fuisse perpulsus Origenem, ut reconciliatione opus illis esse putaret; hoc autem ipsis beneficium mortem Christi contulisse. Eodem ipsum adduxerunt duo Pauli loci, alter ex Epist. ad Ephes. cap. 1. v. 10. alter ex Epist. ad Coloss. cap. 1. v. 20. quem saepe nobis oggerit. Hunc rectius multo ac melius interpretatur Homil. 4. in Levit. *Sed & sanctorum, inquit, socios nos dicit Apostolus, nec mirum. Si enim cum Patre & Filio dicitur nobis esse societas, quomodo non & cum sanctis, non solum qui in terra sunt, sed & qui in caelis? quia & Christus per sanguinem suum pacificavit caelestia, & terrestria, ut caelestibus terrena sociaret.* Quae verior est dicti huius Apostolici expositio, & quam tueri Augustinus in Enchiridio ad Laurent. cap. 61. Quod si olim quoque passurum Christum, re ipsa, uti fertur, autemavit Origenes, opinionem suam fundaverit super dictum illud: *ἀποθνήσκων ὑπὲρ πάντων*, quod in Actis Pauli Christo tribuitur, ut ex Origene ipso discimus Tomo 20. in Ioh. p. 298.

XXVI. Neque vero in eo primum haec de morte Christi damnata est opinio: confutat eam Tertullianus libr. De carne Christi, cap. 14. *Sed Angelum animi gestavit Christus: qua ratione & qua & hominem.* Eadem ergo est & causa, ut hominem gestaret. Christus salus hominis fuit; causa scilicet ad restituendum quod perierat. Homo perierat, hominem restitui oportuerat. Ut Angelum gestaret Christus, nihil tale de causa est, nam etsi Angeli perditio reputatur in ignem preparatum Diabolo, & Angelis ejus, nunquam tamen illis restitutio repromissa est. Nullum mandatum de salute Angelorum suscepit Christus a Patre. Quod Pater neque repromisit, neque mandavit, Christus administrare non potuit. Hanc autem Origenis sententiam in Commentarios suos in Epist. ad Ephes. transtulit Hieronymus, cujus haec verba sunt libr. 1. in cap. 1. v. 22. *Cur autem omnia, id est*

E *Angeli, Throni, Dominationes, Potestates, & Virtutes cetera, quae nunquam fuerunt contrariae Deo, ejus pedibus subjiciantur, videtur obscurum. Potest itaque responderi quod absque peccato nullus sit, & sidera ipsa non sint munda coram Deo, omnisque creatura paveat Creatoris adventum. Unde & crux Salvatoris non solum ea quae in terra, sed etiam ea quae in caelis erant, purgasse perhibetur: & in cap. 2. v. 24. Ceterum qui illud Apostoli legit, de Christo memorantis: Pacem faciens per sanguinem crucis suae his quae in terra erant, & his quae in caelis. hanc totam intelligentiam ad Angelos, Virtutesque caelestes, & ad animas temperabit humanas. atque ita fieri poterit, ut crux Domini non solum terra, sed & caelo profuerit: non solum hominibus, sed & Angelis, & omnis creatura Domini sui cruore purgata sit: & libr. 2. in ejusdem Epistolae cap. 3. v. 10. Crucem ait Christi, non solum nobis, sed & Angelis, cunctisque in caelo Virtutibus profuisse, per eam quippe illis, itidem*

F ut nobis, revelatam fuisse multiplicem Dei sapientiam: & in cap. 4. v. 10. Neque enim, inquit, scire possumus, quomodo & Angelis, & his qui in inferno erant sanguis Christi profuerit. & tamen quin profuerit nescire non possumus. Quae quod absque confutatione protulisset Hieronymus, a Rufino reprehensus est libr. 1. Invect. sed in Apologia nihilominus valide se tueri. Facit quoque ad excusationem Origenis Cyrillus libr. 9. De adoratione, ubi sic loquitur: *ἡμεῖς οὐδὲν μὲν οὐδὲν ἰσχυρῶς ἔχοντες ὁμοῦν, καὶ ἀδελφῶν ἁγίων. ἀλλὰ οὐκ ἔστιν ἡμεῖς, καὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν, καὶ ἐν ἑαυτοῖς ἰσχυρῶν, καὶ ἐν ἑαυτοῖς ἰσχυρῶν, καὶ ἐν ἑαυτοῖς ἰσχυρῶν, καὶ ἐν ἑαυτοῖς ἰσχυρῶν, καὶ ἐν ἑαυτοῖς ἰσχυρῶν.* Christi enim particeps est omnis aspectabilis, & non aspectabilis creatura. Angeli quippe, & Archangeli, & quaecumque praeter ea sunt, & ipsa quoque Cherubim, non aliter sancta sunt, quam per unum Christum in sancto Spiritu: & Augustinus libr. 1. De consensu Evangelistarum, cap. 35. ubi mentes omnes rationis compotes, sive Angelorum, sive hominum, non nisi Christi, qui

sapientia est, participatione sapientes esse definit, Christumque congrua saluti nostra dicendo A
& faciendo, patiendū & sustinendo, factum esse & deorsum hominibus exemplum redendū, & eis qui
suis sunt Angelis exemplum imitandi. Ecclesie sane decretis nequaquam repugnat hæc pro-
positio; primam gratiam Angelis, ac deinde perseverantiæ donum Christum sanguine
suo promeruisse, ut eo sensu Angelorum quoque conservator, & ut loquitur Tertulia-
nus, Saluator dici possit. Minime vero Didymi suffragium hic præterendo, quippe qui
Origenis causa male audierit; hæc nihilominus verba ipsius proferam è Commentar.
in 1. Petr. 3. quæ Origeniano sermone turgent: *Sicut enim homines abstinentes à peccatis sub-*
jecti sunt; ita & superiora rationalia correcta spontanei culpis, quæ forsitan habuerunt, ei subiecta sunt,
completa dispensatione habita pro salute sanctorum.

Huc adde, quæcunque fere super eo argumento proposuit Origenes, hæsitando & in- B
quirendo, non affirmando proposuisse: velut in illo insigni loco ex Homil. 1. in Levit. *sed*
& hoc fortasse inquit, non sine causa fit &c. Item: *Nisi quia forte hoc intelligi voluit &c.* & in al-
terio ex Hom. 2. *Vide ergo ne forte Iesus &c.* Tum in eo qui petrus est è Tom. 1. in Ioh. p. 32.
33. quomodo Subterraneis similis factus sit, dubie inquirat. Apertissime vero fluctuationē
suam exprimit, cum varias illas Christi apparitiones recenset: *De quibus, inquit, quamvis*
periculosum videatur charulis committere, tamen non otiose præterenda sunt dicta sapientium & eni-
gnata; sed subtili admodum mentis acie, (in quantum res patiatur) velut per quoddam speculum contem-
planda; ne forte si qui Verbum caro factus apparuit postus in carne, &c.

Orig. libr. 1.
in Epist. ad
Rom.

XXVII. Inter sacrilega Manichæorum dicta refert insigne illud Augustinus libr. 20.
contra Faustum, cap. 2. Christum qui Dei virtus & sapientia est, quasi bipertitum in Sole C
& Luna habitare; ac in Sole quidem, qua Dei virtus est; in Luna vero, qua sapientia. Phi-
latrius item Har. 55, & Augustinus ad Quodvultdeum, Har. 59, Seleucum & Hermiam
arguunt, negantes *Sabvatorum in carne scire ad dextram Patris, sed expoliasse carnem, & pos-*
uisse in sole æquariari; hoc adductos Prophetæ Psalm. 18. 6. *In Sole posuit tabernaculum suum.*
Criminis ejusdem Hermogenem compellat Theodoretus libr. 1. Har. Fabul. cap. 19. à
quo verisimile est virus hujusmodi, ut alia multa, Manichæos fuisse; non ab Origene,
quem tamen insinuat Serapion Thmucensis cognomento Scholasticus, quasi erroris hu-
jus Manichæus auctor fuerit, ut pote qui proxime laudatum Davidis locum illustans Chris-
tum scripserit, cum in cælum ascenderet, obdormisse, & deposito in Sole corpore, ani-
mam in cælum ad dextram Patris intulisse. Hæc quidem in libro Serapionis adversus Ma- D
nichæos haberi scribit Sixtus Senensis Biblioth. sanct. libr. 5. & post ipsum Genebrardus
in Collectaneis Origeni præfixis. At nihil hujusmodi reperio in hoc Serapionis opere;
prout editum reperitur in Bibliotheca Patrum. Binerus vero in libello De salute Origenis
hoc ipsum scripsisse refert Serapionem in Commentar. in Psalm. 18. Profecio Origenistas
quosdam non multum ab simili culpa insinuat Orosius in Commontorio ad Augusti-
num; pertendere eos dicens Christum antequam in terras descenderet, remissionem An-
gelis, assumpto eorum quos adibat corpore, prædicasse; ac tandem humanum corpus induisse,
hoc passione & resurrectione determinatam, nusquam donec usque ad Patrem veniret, ascendendo ten-
nuasse; ita neque depositum unquam fuisse corpori, nec in corpore ullo regnantem circumscripti Deum.
Quæ cum in libro Augustini contra Priscillianistas & Origenistas, ut alij eorundem erro- E
res ipsi ab Orosio propositi, nusquam confutata appareant, concludo partem aliquam li-
belli hujus intercidisse.

Quæ autem in ea verba sententia potuit Origenes, quæ hæc scripsisse refert Pamphi-
lus in Apologia: *Quid est quod dixit: In Sole posuit tabernaculum suum? Quidam quidem dicebant*
quod Sator noster ascendens è terris ad cælum, & corpus suum assumens, pervenit usque ad eum cir-
culum qui Solis Zona nominatur; & ibi, aiunt, posuit tabernaculum corporis sui: non enim ultra erat
possibile id progredi. Sed hæc illi ita sentiunt, pro eo quod allegoriam nolunt in Scriptura divina recipere,
& ideo pura historie deservientes, hujusmodi fabulas & figmenta componunt. Tum locum hunc
Prophetæ postmodum ita interpretatur, Tabernaculum Christi esse Ecclesiam; Solem vero,
Deum, qui lux æterna est, & Sol justitiæ. Quinetiam Hermogenem hujus propugnato- F
rem insaniæ confutasse Origenem tradit Theodoretus. Placet ergo Sixti Senensis & Ge-
nebrardi conjectura, delirium illud à Manichæis fuisse Origeni affictum, corruptosque
ejus libros ad conciliandam impietati suæ fidem. Minime vero placet altera Genebrardi
responsio, negati simpliciter id posse, quia Origenis liber non extat: nam quo recidet Se-
rapionis auctoritas, quem extollit Hieronymus?

Theodoret.
Har. libr. 1.
cap. 19.

XXVIII. Difficilius sententia hæc affinis prioris illius excusari potest, quam Homil.
29. in Luc. consignavit Origenes. *Quod si, inquit, tentatus, illum (Christum) imitatus fueris*
quæ pro te tentatus est, & omne viceris sentimentum, habebis spem cum eo qui tunc homo fuit, nunc au-
tem homo esse cessavit. Nam si qui quondam homo erat, postquam tentatus est, & recessit ab eo Diabo-
lus, usque ad tempus mortis à mortuis resurgens ultra non morietur; omnis autem homo mortis subiacet: